

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	111
Land:	Libyen
Kilde:	Det svenske Regeringskansliet, Utrikesdepartementet
Titel:	Mänskliga rättigheter i Libyen 2010
Udgivet:	7. juli 2011
Optaget på baggrundsmaterialet:	25. august 2011

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten kan inte ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Information bör sökas också från andra källor.

Mänskliga rättigheter i Libyen 2010

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Libyen är en auktoritär regim som sedan 1969 leds av överste Muammar Khadaffi vars ”gröna bok” innehåller de politiska principer som ligger till grund för landets styrelseskick. Någon konstitution finns inte. De politiska strukturerna utgår från ”folkkongresser”, där alla libyer har rätt att delta. I realiteten monopoliserar Khadaffi och dennes inre cirkel, i vilken hans barn ingår, den politiska makten. Politiska partier är förbjudna. Trots att några få framsteg kan noteras är respekten för mänskliga rättigheter i Libyen i grunden mycket otillfredsställande.

Politiskt motiverade försvinnanden förekommer fortfarande och den Genèvebaserade frivilligorganisationen *Human Rights Solidarity* översände i september 2009 en lista med tio namn på försvunna personer till FN:s arbetsgrupp för försvinnanden. Dödsstraff utdöms fortfarande för ett stort antal brott. Enligt Amnesty International har minst 18 personer avrättats under 2010. Kroppslig bestraffning har stöd i lagen. Kampanjen ”ingen tortyr” som inleddes av *Khadaffi Foundation* redan 2005 har inte följts upp.

Domstolsväsendet är nära kopplat till den verkställande makten och säkerhetsapparaten. Khadaffis revolutionskommittéer har en oklar maktfunktion, men anses ansvariga för godtyckliga frihetsberövanden, husrannsakan samt försvinnanden och mord. Rättsapparaten har ingen kontroll över säkerhetstjänsten, som godtyckligt frihetsberövar personer. Säkerhetstjänsten kan också förlänga tiden för fängelsestraff oavsett domstols dom.

Yttrande- och pressfriheten är starkt begränsad. Ytterligare inskränkningar har skett sedan 2009. Journalister har mycket svårt att verka fritt. Tillgängligheten på Internet har tidigare varit tämligen öppen med undantag för ett antal oppositionella webbsidor men har begränsats avsevärt under 2010.

Mötesfriheten är starkt begränsad. Politiska partier är förbjudna och endast staten tillåts arrangera politiska möten. Demonstrationer och strejker är förbjudna.

De libyska fackföreningarna kontrolleras av den Allmänna Folkkongressen, vilket gör att de inte står fria från politiskt styre. Rätten till förhandlingar om kollektivavtal finns visserligen inskriven i lag, men tillämpas inte.

Rätten till hälsa utgör en av grundbultarna i Khadaffis ideologi. Hälso- och sjukvård är därför kostnadsfri för alla. Även den grundläggande utbildningen är kostnadsfri för alla. Rätten till en tillfredställande materiell levnadsstandard är en central ideologisk fråga.

Libyen har ratificerat barnkonventionen och barns materiella välbefinnande är relativt gott. Den libyska officiella politiken är att kvinnor ska ha samma ställning som män och att alla hinder skall undanröjas för att detta ska kunna uppnås. Kvinnors politiska och ekonomiska inflytande har dock förblivit svagt. Traditionella värderingar gäller såväl inom som utom hemmets väggar, vilket gör att framstegen vad gäller kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter sker långsamt.

Homosexualitet är förbjudet i lag. Allt som har med sexualitet att göra är tabubelagt.

Diskrimineringen mellan inhemsk och utländsk arbetskraft är tydlig och tillåts av myndigheterna. Framför allt handlar det om motsättningarna mellan libyer och den stora strömmen politiska och ekonomiska migranter från områdena söder om Sahara. Flykting- och asylpolitiken är i sin linda i Libyen och ett stort antal flyktingläger finns upprättade där människor lever under extremt dåliga förhållanden.

Libyen fördömer officiellt all form av människohandel. Ett antal bilaterala samarbetsavtal för att motverka människosmuggling och illegal migration, inte minst över Medelhavet, finns med bland annat Italien, Tunisien och Malta. Antalet flyktingar som tar sig illegalt i små och oftast sjövärdiga farkoster över Medelhavet har de två senaste åren successivt minskat. Samarbetet med EU och den europeiska gränskontrollmyndigheten Frontex har fördjupats och en överenskommelse finns nu om en vägkarta för ökat samarbete. Dessa frågor är också föremål för förhandlingar med EU om ett ramavtal.

I förhållande till tidigare år kan mindre framsteg noteras. Till exempel håller en konstitution på att utarbetas, men arbetet har dragit ut på tiden och något resultat har ännu inte förelagts den Allmänna Folkkongressen. Rapporter om de mänskliga rättigheterna i Libyen har kunnat presenteras och publicerats trots besvärande övervakning av myndigheterna. Ett antal politiska fångar har släppts ur fängelserna och en dialog med muslimska fundamentalister har lett till eftergifter från deras sida. Vissa framsteg kan också noteras vad gäller egendomsrätten m.fl. ekonomiska friheter.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Libyen har ratificerat följande av FN:s centrala konventioner om de mänskliga rättigheterna:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)*, samt det fakultativa protokollet om enskild klagorätt. Libyen har dock inte ratificerat det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet.
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*. Libyen har dock inte ratificerat det fakultativa protokollet om enskild klagorätt.
- Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (CERD)*.
- Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* samt det fakultativa protokollet om enskild klagorätt.
- Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)*. Libyen har dock inte ratificerat det fakultativa protokoll om förebyggande av tortyr.
- Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* samt de två tillhörande protokollen om barn i väpnade konflikter respektive om handel med barn och barnpornografi.
- Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* Libyen har dock inte ratificerat det fakultativa protokollet om enskild klagorätt.

Libyen har inte ratificerat flyktingkonventionen från 1951 eller 1967 års tillhörande protokoll. Libyen har heller inte ratificerat Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen (ICC).

Libyen har ratificerat den afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter. Denna stadga från 1981 innehåller bland annat skrivningar om att ”ingen flykting skall återsändas mot sin vilja” och att ”alla individer har rätt att söka asyl”.

Rapporteringen till FN:s konventionskommittéer är bristfällig.

Libyen granskades under 2010 av FN:s råd för de mänskliga rättigheterna i den så kallade universella granskningsmekanismen. Libyen accepterade initialt 66 av 120 rekommendationer som framfördes av andra stater under granskningen. Det slutliga resultatet av granskningen sker under 2011. Libyen valdes i maj 2010 in i FN:s råd för mänskliga rättigheter för perioden 2010-2013.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Den libyska statsapparaten har inte förändrats nämnvärt under senare år. Systemet med folkkommittéer och folkkongresser är alltjämt i funktion. Dessa strukturer har varit i bruk alltsedan mitten av 1970-talet med syfte att borga för folkets direktstyre av den libyska regeringen. Beslut av vikt tas dock av Khadaffi och hans rådgivare.

Den libyska regimen har anklagats för ett antal politiskt försvinnanden. Dessa har förblivit ouppklarade. Flera fall av försvinnanden från Abu Selim fängelset har rapporterats. Den Genèvebaserade organisationen *Human Rights Solidarity* översände i september 2009 en lista med tio namn på försvunna personer till FN:s arbetsgrupp för försvinnanden.

Exempel finns på regimmotståndare som under kortare eller längre tid isolerats från familj och omvärld utan dom och rannsakan. Det symbiotiska förhållandet mellan politiska makthavare och rättsapparat gör att det inte går att bedöma om det förekommer av statsmakterna sanktionerade mord.

Många jihadistiska och medlemmar av LIFG (*Libyan Islamic Fighting Group*) har frigetts under 2009 och 2010 efter att publikt ha gett uttryck för att de tar avstånd från våld. Enligt uppgift från *Khadaffi Foundation*, som varit aktiv i dessa

förhandlingar, har detta lett till att totalt 735 aktivister som stått anklagade för terrorism nu kunnat släppas.

Kroppslig bestraffning finns inskriven i lagstiftningen. En domstol kan fortfarande döma en tjuv eller rånare till amputation av till exempel en hand eller fot.

Kampanjen ”ingen tortyr” som inleddes 2005 av Khadaffi Foundation har inte följts upp.

4. Dödsstraff

Dödsstraff finns i lagen för ett relativt stort antal brott. Det utdöms för mord och fullbordade våldtäkter. Landsförräderi, terrorism och yttrandefrihetsbrott kan också utgöra grund för dödsstraff. Dödsdomar verkställs kontinuerligt. Enligt *Amnesty International* har minst 18 personer avrättats under 2010. Avrättningar genomförs sällan publikt.

Den libyska lagstiftningen medger att en dödsdom kan upphävas om en överenskommelse om ”blodspengar” kan nås. En diskussion om avskaffande av dödsstraffet förekommer, dock utan synbara framsteg.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Dessa rättigheter är underordnade det som kallas ”folkets” rättigheter. Den libyska revolutionens mål övervakas av revolutionskommittéer, vilka sorterar direkt under överste Khadaffi. Medlemmarna i dessa revolutionskommittéer har en oklar, ibland som det verkar oinskränkt makt. Trovärdig information föreligger om att dessa kommittéer anses ansvariga för godtyckliga frihetsberövanden, husrannsakan samt försvinnanden och mord. Medborgarna kontrolleras också av andra mer eller mindre hemliga säkerhetsorgan.

Rörelsefriheten, dvs. rätten att röra sig fritt i landet och rätten att resa utomlands, finns lagstadgad. Situationen har förbättrats under senare år, men fortfarande förvägras vissa medborgare rätten att lämna landet. Rörelsefriheten för utlänningar är begränsad.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Domstolsväsendet är nära kopplat till den verkställande makten och säkerhetsapparaten. Trots förbättringar som gjorts under de senaste fem åren garanteras inte en opartisk rättegång i enlighet med mänskliga rättigheter. Advokaterna lyder under justitieministeriet.

Avskaffandet av folkdomstolarna 2005 var ett steg i rätt riktning. Statliga domstolar inrättades. Förändringen innebär dock ingen reell förändring. Dessutom finns fortfarande mål från folkdomstolarna som ännu inte behandlats av de nya domstolarna.

Rättsapparaten har ingen kontroll av säkerhetstjänsten, som godtyckligt frihetsberövar personer. Den senare fortsätter att utan rättegång fängsla individer. De kan också förlänga tiden för fängelsestraff oavsett domstols dom. I januari 2010 lämnade "justitieministern" in sin avskedsansökan i protest mot att säkerhetstjänsten fängslar individer trots att de antingen har avtjänat sitt straff eller som frikänts av domstol.

7. Strafffrihet

Strafffrihet förekommer på alla samhällets nivåer. Myndigheterna har inte kunnat tygla den omfattande korruption som föreligger inom handel och investeringar. Det anses styrkt att personer med anknytning till maktcentra gått fria trots bevis om korruption och andra brott.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Med början i april 2009 visade regeringen att man ville återta kontrollen över de privata medier som hade etablerats något år tidigare. Satellit-TV-kanalen nationaliserades och de två tidningar som hade etablerats slutade ge ut trycka upplagor i början av 2010. De kan däremot fortfarande läsas på Internet.

Journalister har mycket svårt att verka fritt. Det finns en speciell åklagarmyndighet för pressfrågor som har blivit alltmer aktiv och har bl. a. initierat ett antal brottsutredningar om påstått förtal. Därutöver är det fortsatt besvärligt för utländska nyhetsbyråer och journalister att arbeta legalt. Därtill krävs åtskilliga auktorisationer från myndigheter.

Tillgängligheten till Internet var tidigare tämligen öppen med undantag för ett antal oppositionella webbsidor. Den har dock begränsats avsevärt under 2010. Oberoende webbsidor med hemvist utanför Libyen har blockerats, däribland Youtube och webbsidor som publicerat information, bilder eller videos av Khadaffi eller dennes familj eller om överträdelser av mänskliga rättigheter i landet.

Mötesfriheten är starkt begränsad. Politiska partier är förbjudna och endast staten tillåts arrangera politiska möten. Även sammankomster inom andra områden kräver tillstånd, som inte alltid beviljas. Alla föreningar måste registreras av myndigheterna, vilka sällan ger de tillstånd som krävs. De tillåtna föreningarna för mänskliga rättigheter leds av Muammar Khadaffis barn. I

Khadaffi Foundation är Saif al Islam Khadaffi ordförande och i *Watassimu* är Aicha Khadaffi ordförande.

Trots nämnda förhållanden har ett antal demonstrationen kunnat genomföras under de två senaste åren med myndigheternas goda minne i Benghaziområdet.

Religionsfriheten är begränsad. Majoriteten av befolkningen är sunnimuslimer. Det så kallade muslimska brödrskapets verksamhet och den en gång så inflytelserika Sanoussi-orden har förbjudits. De få kristna som finns i landet tillåts utöva sin tro, men myndigheterna begränsar antalet tillåtna församlingar per tätort.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Överste Khadaffi har makten sedan 1969 och har skapat ett politiskt system som bygger på direktdemokrati med beslutande folkkongresser på olika nivåer i samhället. Politiska partier är förbjudna och samhället styrs inte av representativa organ. Rättssystemet är i ett symbiotiskt förhållande till den verkställande makten och säkerhetstjänsten. Makteliten har tillgång till så kallade revolutionskommittéer med samhällskontrollerande uppgifter.

Khadaffi har, med bas i en hårdför militärregim, utvecklat ett svärigenomskådligt politiskt system vilket bidrar till att behålla de befintliga maktstrukturerna. Administrationen är svag och svår att genomlysa och medborgarna kan inte vända sig till myndigheterna för att hävda sina mänskliga rättigheter.

Det finns ingen tydlig inhemsk opposition, men väl regimkritiker i nätverksformationer.

Under den senaste femårsperioden har noterats en ökad öppenhet för att diskutera mänskliga rättigheter. I slutet av 2009 kunde organisationen *Human Rights Watch* hålla en presskonferens inför publiceringen av sin rapport om läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Även om nämnda pressträff omgärdades av säkerhetsstyrkor och det saknades rapportering i lokala media får det anses vara ett steg i rätt riktning.

EU:s förhandlingar med Libyen om ett ramavtal medför att frågor om mänskliga rättigheter nu finns med i en öppen dialog med regeringsföreträdare.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Enligt Khadaffis gröna bok, i vilken ledarens ideologi finns nedtecknad, är det inte rätten till arbete utan rätten till inkomst som är viktig. Detta har påverkat och påverkar fortfarande den libyska samhällsutvecklingen. Skillnaden mellan libyer och utländsk arbetskraft är manifest och utgör en grogrund för synen på gästarbetare.

Den libyska ekonomin och arbetslivet förändras snabbt för att möta omvärldskrav på effektivitet och professionalism och för att förbättra landets konkurrenskraft. Reformering av arbetsmarknaden står på dagordningen, men bromsas av djupt cementerade värderingar och förhållningssätt.

De libyska fackföreningarna kontrolleras av Allmänna folkkongressen, vilket gör att de inte står fria från politiskt styre. Rätten till kollektivavtalsförhandlingar finns visserligen inskriven i lag, men tillämpas inte i någon omfattning. Demonstrationer och strejker är förbjudna.

Det finns ingen rätt till arbetslöshetsunderstöd. Det finns däremot en allmän rätt till inkomst. Pensionsåldern är 62 år för män och 60 år för kvinnor. Libyen har ratificerat de åtta centrala konventionerna inom ramen för ILO:s arbete. De efterlevs i de delar som handlar om förbud mot tvångsarbete och förbud mot barnarbete. Vad gäller de övriga konventionerna efterlevs de i varierande grad.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Rätten till hälsa är en av grundbultarna i Khadaffis ideologi. Hälso- och sjukvård är därför kostnadsfri för alla. Stora ansträngningar läggs för att nå högt ställda mål. Utvecklingen bromsas av bristen på välutbildad sjukvårdspersonal, främst läkare. Allmän sjukvård finns tillgänglig, men för avancerad sjukvård söker sig fortfarande många libyer utomlands för vård. Statligt stöd ges i relativt stor omfattning även för vård utanför Libyen.

12. Rätten till utbildning

Den grundläggande utbildningen är kostnadsfri för alla. Läs- och skrivkunnigheten hos medborgare under 75 år är hög, över 80 procent. Under perioden 1973-1993 begränsades dock utbildningen i främmande språk, geografi och historia. Situationen har därefter normaliserats. Det finns en ambition att förbättra lärarnas kompetens, undervisningsmetoder och material.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Rätten till en tillfredställande materiell levnadsstandard är en ideologisk grundbult i Libyen. Stora inkomster från oljan lägger grund för en fortsatt ekonomisk tillväxt. En libyer har rätt till mat, hus, bil med mera. I regel kan också dessa materiella rättigheter tillgodoses. Det sker bland annat genom att såväl basvaror som kapitalvaror och fast egendom subventioneras enligt ett statligt system. Kostnaderna för dessa subventioner finansieras via oljefonden.

Libyen intar plats 53 i FN:s utvecklingsprogram (UNDP) *Human Development Index*.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Den officiella libyska politiken är att kvinnor ska ha samma ställning som män och att alla hinder skall undanröjas för att detta ska kunna uppnås. Kvinnors politiska och ekonomiska inflytande har dock förblivit svagt och traditionella värderingar gäller såväl inom som utom hemmets väggar. Framstegen vad gäller kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter sker långsamt. Det återspeglas i statistik om skolgång, yrkesverksamhet, förtroendeuppdrag med mera.

Det svåraste hindret för kvinnans frigörelse återfinns i den underordnade ställning hon har inom familjen gentemot fadern och bröderna. Detta försvårar en kvinnas möjlighet att forma sitt eget liv. All utveckling måste ske inom ramen för en strikt tillämpning av islam. Sålunda måste en kvinna fortfarande få makens tillstånd att resa utomlands med barnen, abort är ett brott om moderns liv inte är i fara, en skild kvinna utan barn måste återvända till sin ursprungsfamilj, en skild kvinna kan inte behålla vårdnaden om barnen om hon gifter om sig etc.

15. Barnets rättigheter

Libyen har ratificerat barnkonventionen. Barns materiella välbefinnande är relativt gott. Andelen barn som går i skolan är hög och det förefaller inte råda stora skillnader mellan pojkar och flickor i undervisningen. Barnarbete är inte allmänt förekommande, barnprostitution och barn i väpnade konflikter är inte heller vanligt.

Barn till invandrare från den afrikanska kontinenten och barn till ogifta mödrar och barn utan föräldrar har det svårt. I den mån dessa barns behov inte kan tillgodoses inom storfamiljens ramar kan de bli utelämnade till omgivningens välvilja.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Libyerna känner fortfarande stark stam- och klan tillhörighet, men myndigheterna respekterar inte minoriteternas rättigheter fullt ut. Detta gäller bland annat berberna. Så sent som i januari 2010 fördömde Khadaffi berbergruppens försök att fira sitt nyår.

Diskrimineringen blir också uppenbar i relationen till utlänningar. Diskrimineringen mellan inhemsk och utländsk arbetskraft är tydlig och sanktionerad av myndigheterna. Framför allt handlar det om motsättningarna mellan libyer och den stora strömmen politiska och ekonomiska migranter från områdena söder om Sahara. Migrantfrågan är en av de viktiga frågor som f.n. förhandlas med EU i syfte att nå ett ramavtal.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Homosexualitet är förbjudet i lag. Allt som har med sexualitet att göra är tabubelagt. Homo-, bi- och transsexualitet är tabubelagda ämnen inte bara i det offentliga rummet utan även i hemmet. I familjetvister om sexuella handlingar kan berörda personer inte räkna med myndigheternas skydd. Förbjuden sexuell handling, homosexualitet, äktenskapsbrott med mera kan prövas i domstol om personerna ifråga tagits på bar gärning eller om det finns vittnen.

18. Flyktingars rättigheter

Stora grupper av främst ekonomiska flyktingar från Afrika och Asien använder Libyen som transitland för illegala resor vidare till Europa och Nordamerika. Oftast kommer dessa individer till Libyen som arbetskraft eller genom människohandlare. Det är fortfarande relativt lätt för flyktingar att ta sig till Libyen speciellt via den porösa södra gränsen.

Flykting- och asylpolitiken är i sin linda i Libyen och ett stort antal flyktingläger finns upprättade där människor lever under extremt dåliga förhållanden. Libyen fördömer officiellt all form av människohandel. Ett antal bilaterala samarbetsavtal för att motverka människosmuggling och illegal migration, inte minst över Medelhavet, finns med bland annat Italien, Tunisien och Malta. Antalet flyktingar som tar sig illegalt i små och oftast sjöovärdiga farkoster över Medelhavet har de två senaste åren successivt minskat. Samarbetet med EU och FRONTEX har fördjupats och en överenskommelse finns nu om en vägkarta för ökat samarbete. Dessa frågor är också föremål för förhandlingar med EU om ett ramavtal.

Samarbetet med UNHCR är för närvarande begränsat, då myndigheterna stängde dess kontor under våren 2010. Goda förhoppningar om ett nyöppnande finns och under mellantiden sköts mycket av FN:s uppdrag genom UNDP:s försorg.

IOM (*International Organisation for Migration*) finns på plats sedan 2006 och lämnar stöd till Libyen i flyktingmottagandet, det frivilliga återvändandet till ursprungslandet, kompetensuppbyggnad etc.

19. Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Det är i första hand på familjemedlemmars ansvar att underlätta för personer med funktionsnedsättning. Det saknas direkta åtgärder från staten för integrering av de dessa grupper i samhället och i arbetslivet. Däremot finns det ett statligt socialförsäkringssystem som med ekonomiska bidrag gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att få tillgång till sjukvård, sjukgymnastik med mera.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Ett litet antal lokala frivilligorganisationer som arbetar med mänskliga rättigheter har på senare år sett dagens ljus. Den mest omtalade är *Human Rights Society* (HRS), vilken utgör en del av *Khadaffi Foundation*. Organisationen släppte sin första årliga rapport om mänskliga rättigheter i Libyen i december 2009. Detta skedde tidsmässigt endast en knapp månad innan *Human Rights Watch* tilläts lämna sin rapport över situationen för de mänskliga rättigheterna i Libyen.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

UNDP, UNHCR (fram till april 2010) samt IOM bedriver fältverksamhet i Libyen, framför allt i flyktingläger. Samarbetet mellan EU och den europeiska gränskontrollmyndigheten Frontex har utvecklats. Ansträngningar har gjorts för att förbättra standarden på landets fängelser och för att reformera fångvård och rehabilitering. Visst samarbete har skett med den svenska Kriminalvårdsstyrelsen.